

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Laasasenaho, K., & Lauhanen, R. (25.2.2022). Suojelualan lisäämisen vaikutus ja hintalappu. *Maaseudun Tulevaisuus*, 10.

Suojelualan lisäämisen vaikutus ja hintalappu

Mielipiteet 25.02.2022

Viime syksynä Suomen luontopaneeli listasi toimia, joilla ehkäistä luontokatoa ja lisätä suojelualueita. Yksi luontopaneelin listaamista asioista oli luonnon monimuotoisuuden turvaaminen suojelualueita lisäämällä. Paneeli arvioi, että erityisesti eteläisessä Suomessa suojelun piiriin tarvitaan satojatuhansia hehtaareja uusia metsäalueita, jotta monimuotoisuus voidaan turvata alueellisesti oikeudenmukaisesti.

Ympäröivän luonnon pitäminen terveenä on kaikkien etujen mukaista. Luontokadon ehkäisy on tärkeä teema, sillä ihmisille tärkeät ekosysteemipalvelut perustuvat luonnon toimintaan. Jos luonto ei pysty tarjoamaan elämän edellytyksiä, kuten puhdasta ilmaa ja vettä, ihminenkin ei voi hyvin. Tämän kohtalonyhteyden ymmärtävät varmasti kaikki.

Luontokadon ehkäisy tulee vaikuttamaan merkittävästi muun muassa maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiin. Ammattikorkeakouluilla on tärkeä rooli rakentaa siltaa tutkitun tiedon ja elinkeinoelämän välillä. Onkin syytä keskustella, miten suojelutavoitteisiin päästään sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Euroopan unionin kunnianhimoisen biodiversiteettistrategian tavoitteena on saada luonnon monimuotoisuus elpymään vuoteen 2030 mennessä. Suojelualueisiin liittyy kolme tavoitetta: Oikeudellisen suojelun piirissä tulee olla vähintään 30 prosenttia EU:n maa- ja merialueista, vähintään kolmannes eli 10 prosenttia pinta-alasta on suojeltu tiukasti sekä pinta-alasta riippumatta kaikki jäljellä olevat luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät on suojeltu tiukasti.

Lisäksi strategian mukaan suojelu tulee kohdentaa alueisiin, joilla on suuri monimuotoisuusarvo tai -potentiaali. Tavoitteet kuulostavat hyviltä, mutta kuka määrittelee sen, kenen omaisuuden suojaan kadotaan, vai perustuuko tavoitteiden saavuttaminen täysin vapaaehtoisuuteen?

Metsien hiilensidonta ja luontokato on myös liitetty toisiinsa. Jos metsät jätetään hoitamatta, metsien hiilivarastot kasvavat ja luontokatoa estetään. Jokin aika sitten Luonnonvarakeskus kuitenkin uutisoi, että hoidettu talousmetsä on parempi hiilivarasto kuin luonnontilainen metsä. Uutisoinnista eivät ehkä aivan kaikki pitäneet.

Keskustelussa on myös poliittista vääntöä. Jos luontokato koskettaa aidosti, ollaan vakavasti matkassa liikkeellä. Jos taas luontokadon nimissä yritetään rajoittaa toisten yksityisen maa- ja metsäomaisuuden käyttöä, saatetaan olla osin väärillä jäljillä? Yksityinen maanomistus on ollut poliittisena kiistakapulana itsenäistymisestä lähtien.

Luontopaneeli arvioi suojelualan lisäämisen hintalapuksi noin seitsemän miljardia euroa. Asian vaihtoehtoiskustannus jäi kuitenkin arvottomatta.

Jos suojelualueiden määrä kasvaa, on se pois puuntuotannosta ja aluetalouksien rahavirroista. Jos metsäyhtiön hankintapiirin puunhankinta on 1 000 000 kiintokuutiometriä vuodessa, niin hankinta työllistää noin viiden hengen esikunnan lisäksi parikymmentä ostohenkilöä, noin 30 hakkuukonetta ja 30 kuormatraktoria kaksivuorotyössä sekä noin 30 puutavara-autoa kuljettajineen.

Jos puukuution arvo on keskimäärin 35 euroa, on bruttokantorahatulujen arvo piirittasolla 35 miljoonaa euroa. Tästä noin 25 prosenttia palautuu pääomaveroina valtiolle.

Suojelualojen tarkan tuijottamisen sijaan huomio pitäisikin kiinnittää monitavoitteisuuteen, kokonaisuuksiin ja monimuotoisuuden turvaamiseen myös suojelualueiden ulkopuolella. Prosenttiosuuksiin tuijottaminen on hyvä liiketoiminnan mittari, mutta soveltuu vähintäänkin arveluttavasti luonnonprosessien ja ihmistoiminnan yhteensovittamiseen.

Tarvitaankin kokonaisvaltaisia laskelmia eri metsänkäyttömuotojen ja ekosysteemipalvelujen osalta. Lisäksi tarvitaan yhteiskunnallisia kompromisseja metsien ja eri maankäyttömuotojen käytön osalta. Aiheeseen liittyy kuitenkin monta kysymystä eivätkä kaikki vaikutukset kohdistu pelkästään ihmisiin.

Luonto ei kunnioita maankäytön suunnittelua. EU:n asettamien tarkkojen pinta-alojen noudattaminen voi olla kaksiteräinen miekka. Hyvä kysymys on esimerkiksi ihmisen vaikutuksen lisääntyminen muilla kuin suojelualueilla. Kun suojelualueita lisätään, ihmistoiminnan ympäristöpaine kohdistuuakin jäljellä olevalle pienemmälle pinta-alalle.

Ihminen ei voi määritellä sitä, missä eliölajit liikkuvat tai mihin sateet lankeavat. Mutta kalliiksi tulisi, jos luontoa ei olisi. Sosiaalisten ja ekologisten vaikutusten tasapainottaminen ei ole helppoa, ainakin siltä meistä tuntuu. Luonto vain ei ehkä tiedä sitä.

Kari Laasasenaho

FT

Risto Lauhanen

MMT

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Hoidettu talousmetsä on parempi hiilivarasto kuin luonnontilainen metsä.

Aiheet: Kari Laasenaho Risto Lauhanen Suomen Luontopaneeli biodiversiteetti
maankäyttö monimuotoisuus omaisuuden suoja suojelualat
